

● ПРЕЗИДЕНТ

Мәжіліс төрағасын қабылдады

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Мәжіліс төрағасы Ерлан Қошановты қабылдады.

Президентке Мәжілістің VII шақырылымының екінші сессиясында атқарылған заң шығару жұмыстары туралы мәлімет берілді. Парламенттің төменгі палатасының спикері қабылданған бірқатар заңның Мемлекет басшысы ұсынған реформаларды заңнамалық тұрғыдан қамтамасыз етуге бағытталғанын атап өтті.

Ерлан Қошановтың айтуынша, қазіргі уақытта депутаттар халықпен кездесулер өткізіп, жергілікті жерлердегі ахуалмен танысу үшін өңірлерге аттанған. Олар азаматтардың көтерген маңызды деген проблемаларын зерттеп, жүйелейді. Содан кейін Үкіметпен бірлесіп бұл мәселелерді шешетін болады.

Мәжіліс төрағасы Президентке Парламенттің төменгі палатасы жұмысының жаңа форматы, соның ішінде Қоғамдық палата құру жөнінде айтты. Бұдан бөлек Ерлан Қошанов Қасым-Жомарт Тоқаевқа «AMANAT» партиясының қоғамдағы әлеуметтік әділдікті қамтамасыз етуге және азаматтардың әлауқатын арттыруға бағытталған жұмыстары туралы баяндады. «Жер аманаты» жобасы аясында пайдаланылмайтын және ауыл шаруашылығы мақсатындағы заңсыз берілген жерлерді мемлекет меншігіне қайтару жұмыстары жүргізіліп жатыр.

Телефон арқылы сөйлесті

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев пен Өзбекстан Президенті Шавкат Мирзиёев телефон арқылы сөйлесу барысында екіжақты және өңірлік күн тәртібіндегі мәселелерді талқылады.

Қазақстан Президенті Өзбекстан басшылығының Қарақалпақстандағы тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі шешімі уақытылы қабылданғанын атап өтті.

Қасым-Жомарт Тоқаев Шавкат Мирзиёевтің Конституцияға өзгерістер енгізу жөніндегі референдумды сәтті өткізуіне тілектестік білдіріп, бұл оқиға бауырлас Өзбекстанды жаңғыртуға бағытталған ауқымды саяси және әлеуметтік-экономикалық бағдарламаларды жүзеге асыру үшін маңызды қадам болатынын атап өтті. Сонымен қатар екі ел басшылары Қырғызстанда өтетін Орталық Азия мемлекеттері көшбасшыларының алдағы консультативтік кездесуінің күн тәртібін талқылады.

Жобалар жөнінде ақпарат берілді

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ басқарма төрағасы Мағзұм Мырзағалиевті қабылдады.

Мемлекет басшысына «ҚазМұнайГаз» компаниясының мұнай-газ химиясы саласында жүзеге асырып жатқан жобалары жөнінде ақпарат берілді. Қазіргі уақытта Атырау облысындағы полипропилен шығаратын зауытты іске қосу жұмыстары аяқталып келеді. Бұл өндіріс орны биылғы тамыз айында іске қосылады деп жоспарланып отыр.

2-бет

Өткен аптаның соңына қарай бүкіл әлемнің назары бізбен іргелес жатқан Қарақалпақстанға аулды. Нүкісте жұма күні митинг өтті. «Халықтың наразылығына Конституцияға енгізілетін түзетулер себеп болған» деп Өзбекстан ИІМ ақпарат қызметі хабар таратты.

Нүкіс неге толқыды?

Жұрттың наразылығына алдағы референдумда Қарақалпақстанды Өзбекстан құрамынан шығу құқығынан айыру жоспары себеп болған.

«Қарақалпақстанның кейбір азаматтары конституциялық реформаларды дұрыс түсінбегендіктен, шеруге шыққан. Кейін заңсыз демонстрация ұйымдастырған. Қазір тәртіп қалпына келтірілді, азаматтармен түсіндіру жұмысы жүріп жатыр» деп мәлімдеді полиция.

Өзбекстанның қазіргі конституциясы бойынша Қарақалпақстан – егеменді республика. Бүкілхалықтық референдум негізінде Өзбекстан құрамынан бөлініп шыға алады. Жаңа өзгерістерден бұл нормалар алынып қалған. Жаңа конституция жобасының 70, 71, 72, 74 және 75-баптарында Қарақалпақстанның жаңа статусы көрсетілген.

2-бет

ШИРЕК ҒАСЫР ЖӘНЕ АСТАНАЛАР ТУРАЛЫ

Елімізде 1998 жылдан бастап Астана күні аталып өтеді. Биыл ел астанасы, қазіргі Нұр-Сұлтан қаласының іргетасы қаланғанына 24 жыл толып отыр. Осынау ширек ғасырға жуық уақыт шеңберінде жаңа елорда жаһандық деңгейдегі маңызды шешімдер қабылданатын саяси әлеуеті мықты іргелі орталыққа айналды. Осы орайда қазақ елінің арғы-бергі тарихында астана мәртебесін иеленген қалалар жайлы деректерге шолу жасаған едік.

Тарихи деректерге сүйенсек, қазақ елінің 1920 жылғы астанасы – Орынбор қаласына дейін де жеті астанасы болған екен. Айталық, Батыс Түрік қағанатының астанасы болған Суяб қаласы, Қарахан қағанатында Қойлық, Оғыз мемлекетінде Янгикент (Жанкент), Қыпшақ хандығы кезінде, одан кейін (Ақорда мемлекеті, Қазақ хандығы) Сығанақ қаласы, Қазақ хандығының саяси және рухани астанасы Түркістан шаһары, сондай-ақ, Алаш Орда мемлекетінде Алаш қала секілді астаналар болған. Ал XX ғасырдан бері (кеңестік кезең тұсында) Қазақстанның төрт астанасы болғанын білеміз. Оның алғашқысы – Орынбор қаласы.

1920 жылы 26 тамызда Бүкілресейлік ОАК мен РКФСР ХКК «Қырғыз» (қазақ) автономиялы социалистік кеңес республикасын құру туралы» Декрет қабылдады. Онда Орынбор губернаторлығы мен Орынбор қаласы ҚазАКСР құрамына қосылып, Орынбор қаласы Қазақстан астанасы болды. Орынбор өлкесі ол кезде қазақ жерінің құрамдас бір бөлігі саналатын. Онда А.Байтұрсынов, С.Сейфуллин, Б.Қаратаев, М.Дулатов, М.Шокай, Х.Досмұхамедов, ағайынды Сейдалиндер сынды қазақ зиялылары ғұмыр кешіп, ел болашағы жолында өлшеусіз еңбек еткен.

Алғашқы «Қазақ» газеті және «Айқап» журналы осы Орынборда басылған.

Ал, 1925 жылы Орталық Азиядағы ұлттық-аумақтық ме-же-леу-ден соң, Түркістан АКСР-нің құрамында болып келген Сырдария және Жетісу облыстары, сондай-ақ Қарақалпақ автономиялық облысы Қазақ автономиялық республикасы құрамына енді. Осыған орай Қазатком сессиясы (қыркүйек, 1924) ел астанасын Ташкентке ауыстыру, оған рұқсат етілмеген жағдайда Шымкентке көшіру жайында қаулы қабылдайды. Алайда Мәскеудің араласуымен, рес-пуб-лика астанасы Ақмешітке ауыстырылады. Сол жылғы Ақмешітке өткен Кеңестердің Бүкілқазақстандық V съезі халқымыздың орысша «кир-гиз» деп аталуын «қазақ», «Киргиз АКСР-і» атауын «Қазақ АКСР-і» деп өзгерту, ал республика астана-сы – Ақмешіт қаласының атауын Қызылорда деп атау туралы қаулы қабылдаған.

2-бет

● БӘРЕКЕЛДІ!

Мақсат – Сыр елінің мақтанышы

Өткен жексенбіде елорда төрінде өткен республикалық «Қазақстан барысы» турнирі қызылордалық жанкүйерлерге ерекше қуаныш сыйлады. Бес сағаттан астам уақытқа созылған бәсекеде жерлесіміз Мақсат Исағабалов жеңіс тұғырына көтеріліп, Сыр спортының абыройын асқақтатты. Талай талантқа жол ашқан киелі топырақтың дарынды перзенті осылайша туған өңірдің абырой-беделін биікке көтерді.

Әділжан ҰМБЕТ,
«Сыр бойы»

Сыр жұртшылығын көл-көсір қуанышқа кенелткен ақжолтай хабарға іле-шала облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев әлеуметтік желі арқылы үн көсіп, елдің мерейін тасытқан балуанға зор құрметін білдірді.

«Ұлттық күрестің ұлық жолы – «Қазақстан барысы» балуандар сайысында жерлесіміз Мақсат Исағабалов бас жүлдені қанжығаға байлап, Сыр елінің абыройын асқақ етті. Жарайсың, жампозым!

4-бет

Қос ішектегі дәуір үні

Ұлттық Домбыра күні Сыр елінде жоғары деңгейде аталып өтті. Маусымның соңынан бастап ауыл мен аудандарда өткен домбыра шерулері Қызылорда қаласында жалғасын тапты. Орталық алаңда өткен «Домбыра – халық мұрасы» атты мерекелік шеруге қарт Қаратаудан айдынды Аралға дейінгі Сыр елінің күйшілік, жыршылық өнерін насихаттаушы өнер өкілдері қатысты.

Ақтөлек БІТІМБАЙ,
«Сыр бойы»

Айта кетелік, Ұлттық Домбыра күні 2018 жылдан бері офлайн және онлайн форматта тойланып келеді. Мұндағы мақсат – ұлттық құндылықтарды ұлықтау, қазақтың тарихы мен мәдениетін дәріптеу.

Домбыра мен күй өнері адамзаттың мәдени мұрасы ретінде ЮНЕСКО тізіміне енген. Осынау айтулы күні қазақтың ұлттық аспабынан күмбірлеп шығар қоңыр үнді естіп, күй құдіретінен қуат алу үшін қаламыздың орталық алаңына тұрғындар көп жиналды.

Салтанатты шарда айтыс ақтангері, ақын Мұхтар Ниязовтың «Алтын домбыра-сы» көрсетіліп, халық аспаптар оркестрлері, фольклорлық ансамбльдер, жыршы-термешілер сахна төрінде жырдан шапу шашты.

Бұл кеште Қызылорда қаласы мен аудандардан келген өнер ұжымдары және белгілі мәдениет саласының үздіктеріне құрмет көрсетілді.

– Жаңару жолына түскен Қазақстанның рухани бейнесін айшықтап, тұғырын биіктетуде бүгінгі мерекенің маңызы жоғары екені айқын. Қадыр Мырза Әлі «Нағыз қазақ қазақ емес, нағыз қазақ – домбыра» деп бекер айтпа-са керек. Қазаққа қиындықта сүйеу, қуанышта көңіл қанаты болған қара домбыраның қоңыр үні қанымызда, сарыны жадымызда, дауылпаз даусы ұлттық кодымызда сақталған.

2-бет

● ӨНІР ӨНІМІ

Қазалыда жасалған

Қазалыда «қамданған қаны қалмайды» дейтін тәмісді берік ұстанғандар бар. Мемлекет тарапынан берілген көп мүмкіндіктерге жергілікті атқарушы орындардың көмегімен қол жеткізіп, грант ұтып, аз процентпен несие алушылар да жеткілікті. Бұның барлығы «өз кәсібімді ашып, өзгеге масыл болмайын» деген ниеттен туып жатады. Осының арасында жобасын қорғап, жоспарын іске асырғандардың бірімен тілдескенбіз. Кәсіп ашуға ниеті орындалып, өз жағдайын жасап қоймай, жұртқа жұмыс беріп жүрген жігіт бүгінде ел ішіне керекті дүниені шығарып жүр.

Ержан ҚОЖАС,
«Сыр бойы»

35 жастағы Әсет Әзілханов құрылыс жұмыстарына қажетті газоблок шығару-мен айналысады. Бұл – төзімді, өртке қауіпсіз, экологиялық таза, жылу сақтайтын, салмағы да ауыр емес әрі өңдеуге ыңғайлы құрылыс материалы.

– 2018 жылы «Бизнес-Бастау» кур-сын оқып, келесі жылы мемлекеттік бағдарлама аясында жеңілдетілген не-сие алдым. Оған өзімдегі бар қаржымды қостым. Қызылордалан қажетті құрылыстарды алдырып, өз күшімізбен бастап кеттік. Әдепкіде қиын болды, бірақ біртіндеп бұл кәсіпке төселіп келеміз. Жа-сыратыны жоқ, былтыр қараша айынан бастап шағын цехымыз ауданға танылып, тапсырыстар түсе бастады. Ендігі мақсат – цех көлемін үлкейтіп, соңғы үлгідегі аппараттармен жабдықтау. Мемлекет тарапынан шағын кәсіпкерлікке қолдау

үзілмесе, «жұмыс істеймін, кәсіп аша-мын» дейтін жас жігіттер бізде жеткілікті, – дейді кәсіпкер.

Әсеттің айтуынша, ең бастысы, өнім сапасына мән беру керек. Екіншіден, жергілікті жерден шыққан кез келген заттың бағасы сырттан тасымалдағаннан әлдеқайда арзанға түседі. Қазір ол шығарған құрылыс материалы Өйтеке би кенті мен Қазалы қаласының тұрғындары пайдаланып келеді. Өзірге жеке үй са-лушылар мен түрлі ғимарат құрылысын жүргізіп жатқандар кәсіпкерге шағым айта қоймапты. Сондай-ақ ауылдық округтерден, көрші Байқоңыр қаласы мен Арал ауданынан да тапсырыс бар.

Қазалылық кәсіпкер 3 адамды жұмысқа алған. Ал шағын цех күніне 100-150 газоблок шығарауда.

● ПРЕЗИДЕНТ

Бұдан бөлек, Президентке полиэтилен және бутадиден өндірісіне қатысты жобалардың жүзеге асырылу барысы баяндалды. Мағзұм Мырзағалиев Қасым-Жомарт Тоқаевқа «ӨзенмұнайГаз» акционерлік қоғамының қазіргі жағдайы мен даму перспективалары, сондай-ақ Маңғыстау облысында әлеуметтік тұрақтылықты сақтау үшін жүргізіліп жатқан жұмыстар жөнінде есеп берді. «ҚазМұнайГаз» басшысы Президентке компанияның шетелдік активтерін дамыту перспективалары жөнінде баяндады. Кездесу соңында Мемлекет басшысы инвестициялық жобаларды уақытылы іске асыру және әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жұмыстарын жалғастыру жөнінде бірқатар тапсырма берді.

1-бет

УАҒДАЛАСТЫҚТАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ МАҢЫЗДЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Еуропа одағының президенті Шарль Мишельмен телефон арқылы сөйлесті.

Қазақстан Президенті былтыр қараша айында өткен Брюссельдегі жеке кездесуің және қол жеткізілген уағдаластықтарды жүзеге асырудың маңызды екенін айтты.

Мемлекет басшысы Қазақстанның Еуропа одағымен кеңейтілген серіктестік және ынтымақтастық жөнінде Келісімге қол қойған Орталық Азиядағы

бірінші ел екенін атап өтті. Бұл қарым-қатынастарымызды жаңа деңгейге көтерді. Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстанның ең ірі сауда серіктесі саналатын Еуропа одағымен орнықты байланысты дамытуға бейілді екеніне назар аударды.

Әңгіме барысында өңірлік және жаһандық күн тәртібіндегі мәселелер жан-жақты талқыланды. Олар азық-түлік дағдарысының күрделене түскеніне алаңдаушылық білдірді. Қасым-Жомарт Тоқаев халықаралық ахуалды жақсарту, ең өзекті деген мәселелер бойынша сенімді диалог орнату үшін күш біріктірудің маңызды екеніне тоқталды.

Әңгіме соңында Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Шарль Мишельді Қазақстанға сапармен келуге шақырды.

МИНИСТР ЕСЕП БЕРДІ

Президент Премьер-министрдің орынбасары – Сауда және интеграция министрі Бақыт Сұлтановты қабылдады.

Мемлекет басшысына Қазақстанның ДСҰ-ға мүше елдер министрлерінің 12-конференциясына торағалығының қорытындысы туралы баяндалды. Министрліктің сыртқы сауданы дамыту және экономикалық интеграция аясында ұлттық мүддені қорғау жұмыстарының нәтижесі ұсынылды. Трансшекаралық хабтарды және сауда-логистикалық инфрақұрылымды өркендету, соның ішінде «Солтүстік – Оңтүстік» көлік дәлізі мен Транскаспий халықаралық көлік бағыты бойымен дамыту жөніндегі

жобалардың жүзеге асырылу барысы туралы мәлімет берілді.

Сонымен қатар Бақыт Сұлтанов Үкіметтің негізгі азық-түлік тауарлары бағасының тұрақтылығы мен қолжетімділігін қамтамасыз ету шаралары жөнінде есеп берді. Оның айтуынша, 2022-2024 жылдарға арналған азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі жоспардың жүзеге асырылуы 2024 жылға қарай импортқа тәуелді негізгі тауарлар бойынша халықты жүз пайыз қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Кездесу соңында Президент сыртқы сауда қызметін жандандыру және шетел нарығындағы Қазақстан өнімдерін ілгерілету жөнінде тапсырма берді. Мемлекет басшысы ішкі нарықты қамтамасыз ету үшін негізгі азық-түлік тауарларды экспорттың реттеу қажет екеніне баса мән берді.

Алматы қаласы «сары» аймаққа өтті

Елімізде коронавирустың таралуы белен алып баралды. Мәселен, Алматы қаласы кеше «сары» аймаққа ауысты. Бұл туралы Денсаулық сақтау министрлігі санитарлық-эпидемиологиялық бақылау комитетінің ресми өкілі Ержан Байтанаев мәлім етті.

«4 шілдеден бастап Алматы қаласы «сары» аймаққа өтті. Қазіргі уақытта қаланың мемлекеттік бас санитар дәрігері қамтылған үйлердегі 9-ы мен 17-сі аралығына бекітілді. Бұл – екі жылдан кейін сақтық шараларынсыз өтетін алғашқы құрбан айт.

Сондықтан ел жұрт ешқандай шектеусіз ғибадат етіп, айттай алады.

Әдетте туыстас халық бұл күндерде алыстағы ағайынның іздеп, туған өлкелеріне саяхаттайды. Жергілікті әкімшіліктің алдын ала белгілеген жеріне құрбандық шалады. Қауіпсіздікті он мыңдаған сақшы күзетеді. Мамандардың пікірінше, 9 күндік демалыс ішкі туризмге де он әсер етеді.

Оның айтуынша, бүгінде коронавирусқа шалдығып жатқан азаматтардың 80 проценті вакцина алмаған.

«Қазақстандықтарды өзі мен жақындарының денсаулығын сақтау мақсатында вакцина алудың барлық процесінен өтуге шұғыл түрде шақырамыз. Бұл процесс ұжымдық иммунитетті қалыптастыра түсу үшін де маңызды» дейді ол.

3 шілдеде елімізде корона-вирус жұқтырған 158 жағдай тіркелді. Оның ішінде Нұр-Сұлтан қаласында 35, Алматы қаласында 88, Шымкент қаласында 6, Ақмола облысында 4, Алматы облысында 5, Атырау облысында 8, Шығыс Қазақстан, Батыс Қазақстан, Қостанай, Павлодар, Солтүстік Қазақстан облыстарында біреуден тіркелсе, Қарағанды облысында 7 жағдай анықталды. Осылайша корона-вирус инфекциясын жұқтырғандар саны 1 307 330-ға жетті. Ал біздің облыста жағдай қалыпты.

Осы орайда мамандар аурудың алдын алудың, онан сақтанудың бірден-бір жолы – вакцина салдыру екенін айтады.

Денсаулық сақтау министрлігінің соңғы деректері бойынша 3 шілдеде вакцина-ның 1-компонентін 9526717 адам салдырған. Екпенің 2-компонентін 9 311 459 адам алған.

Сондай-ақ «Pfizer» вакцинасының 1 дозасын 1 224 519 адам, ал II дозасын 1 154 127 адам қабылдаған.

Әлем елдерінде де эпидемиологиялық жағдай қалыпты. Мәселен, Ұлыбританияда корона-вирус жұқтырғандар көбейді. Бұл елдің денсаулық сақтау қауіпсіздігі агенттігінің атқарушы директоры Джени Харрис елде бір аптада корона-вирус жұқтырғандар саны 32 процентке өскенін айтты. Өткен аптада қауіпті инфекцияға шалдыққандар санының шамамен 500 мыңға артуы Omicron-ның BA.4 және BA.5 деп аталатын екі түрінің жылдам таралуына байланысты. 30 маусымда вирус жұқтырып, ауруханада төсек тартқандар саны шамамен 9 мың адам болған. Бұл ай басындағы көрсеткіштен екі есе көп. Жалпы Англияда корона-вирус анықталған тұрғындар саны 1 829 100 адамға жеткен. Бұл халықтың 3,35%-ін құрап отыр.

Уэльсте бұл көрсеткіш 106 мың болды, бұл халықтың 3,49%-і немесе шамамен 30 адамның бірін құрады. Солтүстік Ирландияда тест тапсырғандар арасынан 71 мың адамнан вирус анықталған.

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1-2-тармағының 2-тармақшасына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті атқарушы органдар тоқсан сайын кедейлік шегі туралы мәліметтерді жариялайды.

«Қызылорда облысы бойынша 2022 жылғы III тоқсанда кедейлік шегінің мөлшері 27339 теңгені құрайды».

«СБ» ақпарат

«Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 2-бабының 1

Мына тылсым дүниенің сырын кім толық ұғып болды дейсің, тек басына түсіріп, үш ұйықтасан түсіне кірмес небір ғажапты көзіңе көрсеткенде ғана еріксіз «Біссімлла!» деп Алланы еске алатын пенде шіркіннің «Біссімлланы» да, Алланы да іштей ғана айтып қалған, біреуден біреу қорқып күн кешкен зобаланды 1928 жыл еді. Сол бір қиямет-қайым орнағандай болған алмағайып заманның адамдары жасап жатқан күнәлар мен жауыздыққа жіберген тәңірінің сынағы ма, жас шыққалы жерге бір тамшы жаңбыр тамбады. Сан мәрте гүйіліп келіп, түнеріп келіп, күркірегенмен сәлден соң бұлттар да жерде болып жатқан сұмдықты көргісі келмегендей жөңкіле жөнеледі, іріп-іріп жөніне кетеді. Қала іргесін соғып, әлсін-әлсін уыс-уыс мөлдір тамшыларды көкке атып, толқын тербететін Шалқар көлі де биыл қайту, әудем жер кейін шегініп, орны сортапты пішіндікке айналған.

Қала іші гүілдеген әңгіме, көшеде жан көрінбесе де, әйтеуір «Ананы ұстап кетіпті, мынаны Ақтобеге айдатты, пәленшені атып жіберіпті, ана байды көмпескелепті» деген хабар бір үйден шығып, екінші үйге кіруде. Азан шақырып қойған аты Мұхамедәлі болса да, бүкіл Шалқар-Ырғыз елі туралығын айтатын, батасы қабыл діндарды Пәтуалы атандырып жіберген еді, мешітті қызыл үкімет тартып алған соң ол өмірден озды, қаншама кеткісі келмесе де, биліктің қысымы күшейе түскесін ишан отбасының қаладан жиырма шақырым жердегі Құмбеткейге бес-алты үй жақын туыстарын ерте қоныс аударғанына да үш-төрт жылдың жүзі ауды. Мұнысы дұрыс боиты, әңгіме-өсектен аулақ отырғаннан, бәлкім, біреудің итағындағы жуындыны да қызғанатын қызыл көздерден алыстағаннан болар тұрмыстары оналды, қорадағы қой-ешкінің де қорамы көбейіп, ауылдың ішіуінен ауысып, мес түбінде қорабалық қымыз қала бастады. Алайда мал аузы көкке тиген тұста келіп кеткен зуылдақ Сахидан соң бұл үйден маза қашқан еді, бүкіл Тілеу, Қабақ «қатынқара» атандырып жіберген сұмшайынның ұры көзі үйге кіріп-шығып, кіші шешесіне жұғалдырып жүрген Сақыпжамалға қадала қалған болатын. «Ишанның мына қызы бойжетіп қалыпты-ау, ә! Көркіне ісі сай сияқты... Бұл өзі нешеге келді екен, тоқтай тұр, тоқтай тұр... Імм-м... Шешесі қайтыс болып, мына кіші шешесін әкелген жылы бұл үште еді, ә...Ойбай! Мына қыз он алтыдан асыпты ғой онда... Шіркін-ай, ә! Оу, мынау... Мұны неге ұзатпасақ... Бұларда бас көтерер адам қалған жоқ, құда-жекжаттығым бар, неге маған кіреспекте?.. Өтене нәлет-ай, мына үкімет болмағанда қыруар мал табуға болады екен-ау. Токта...Токта... Қазір де мұның қолын кім қаға қояр дейсің. Үкімет те оң қабақ танытып отыр... Өлде, қатынды қоя беріп, өзі алса ше? Бірақ... Мына үкіметтің қатынға еркіндік деген заңы, әйелдің өзі қалағаны болады дегені тағы бар-ау... Не қылса болар... Мына қатын шу шығарар ма екен? Ой, мұның басын айналдыруға шамасы келер, тіпті бар ғой, тақа болмай бара жатса – үкіметке көрсете қоймаймын ба...сәбетке қарсы деп...»

Осы ойдың келуі мұң екен ол қашан ауылдан аттанғанша ишанның кіші әйелінің басын айналдырумен болды. Біресе інілерінің біріне сұрады, біресе өзінің де қартайып тұрмағанын айтты, әйтеуір, қызда ойы барын сыналап құя берді санаға. Бір бейішараны боп-салап алған қара бұқаны көзден тасалап, осыларға қосуға әкелгені де есінен шығып кеткен, бар ойы – ишан қызын құрыққа түсіріп, сол арқылы мына ауылды уыста ұстау, басы құралып қалған малға иелік ету. Ал, Ақсердің ойында отағасының демі үзілер шақта айтқан: «Сақыпжамалды өзі қалаған жанға қосасың. Ақсер! Тек қана өзі қалаған адамға ғана» деген аманаты тұр еді.

Ол мынадан қалай құтылулы ойлауда, бірауқ ұзақ жылдардан отағасымен сыйлас болып қатысатын Жасекенді «Тез келсе екен» деп тіледі. Арал мен Құмсай маңын мекен ететін оған өткенде бір келгенде қызға қатысты ойын, лайықты

жан табылмай тұрғанын айтқан, қаншама жеңгелері араласса да бірнеше құда түсушіге оның көнбегенін де жасырып қалмаған болатын, бар ойы – күш-қуаты бар кезде қызын дұрыс жерге ұзату, ишанның аманатын орындау екенін де жеткізді. Жасекен келесі жолы жігіттің төресі болып өсіп келе жатқан інісі Сейітмағанбетті ерте келмек болып кеткен-ді, одан әлі хабар жоқ. Ол жігітті бұлар бұрын да көрген болатын, Жасекенге еріп, Жаманқалаға жылқы айдаса барып, қайтып келе жатқанда

бұлардыкінде бір-жар күн аялдаған-ды, он үштегі жасөспірім сол кезде иманды болғыр ишанға ұнап қалған болатын. Ие... зымырап бара жатқан уақыт-ай, оған да алты жыл өтіпті, бәрі күні кеше сияқты еді.

Бәлкім, қолдарына жүзік, білезік түспегендіктен бе екен, қыз жеңгелері болса соңғы кезде «Осы қызға оқу өтіп кеткен шығар» дегенді де айта бастады. Иә, оның әкесінен бес жастан бастап білім алғаны елге белгілі, әкесі де «Қызым мен білетін іслам діні толық меңгерілді» деп масаттанып отырғанын да талай жұрт есіткен, бұлардың мензеп отырғаны сол болуы керек.

Сақыпжамал да мұның барлығын сезетін. Заманның райынан қорқып, үкіметтің қусырып келе жатқанынан іші секем алады, өзіне тең жігіт кездеспегеніне қынжылып, туыстарының жайы алаңдатады. Жылдағыдай емес, астық та қымбаттап тұр, «Алла ақырын бергей» дейді ішінен, ішкі түйсігі елге қиын тиер, бір аласапыранды кез келе жатқанын аңғартатын тәрізді.

Бүгін немере ағасының әйелі Масаты тіпті қасынан шықпай қойды. «Молда қыз-ау, саған жігіт жақпайтын болды ғой», – деп сөз бастаған ол әңгіме шүйкесін әрі созды.

– Өткенде келгенді айтам... Қатын-қараның інісі ше... қай жері кем? Тым-тәуір-ақ жігіт...

– Түсінігі жоқ қой.

– О немене тағы? Өзіміз түсінік-пүсініксіз-ақ шықтық қой...

– Есіктің алдына менің әдейі тастай салған құрығымды былай көтеріп қоюды білмей, үстінен аттап үйге кіріп келген адамды есероқ, жарымес – деп білу керек жеңеше.

– Онда ана Жамантайдың баласы ше?

– Түу... Жеңеше-ай, алашаның астынан менің тартып отырған қыл арқанымыз жылан екен деп үйден шыға қашқан еркек кімге пана бола алады?

– Мақұл делік. Ал, кеше келіп кеткен Алдонтағар ше? Кен тастаған құрықты апарып белдеуге кыстырды, сенін алаша астынан қозғап отырған арқаныңа мән

де берген жоқ. Сонда ол неден жазып қалды?

– Иә, сонысына мен де алданып қала жаздадым. Алла сақтады одан. Бірақ ол маған емес, қораға көп қарайтын сынайлы. Өзі сыр білдірмеген болып отырғанмен, бар ойы – баю ғой деймін, бір-екі рет ақшалы, қазыналы екенін де айтып қалды. Мұндайлар адамнан гөрі дүниә-мүлікті қадірлейді ғой. Менің жуынып, әдейі қалдырған иіс сабыныма қарағанмен, оның не мән аңғартатынын ұқпады. Ой жоқ сорлы екенін сон-

да білдім. Сонысы дұрыс болды, бізді құдай сақтапты жеңеше.

– Иіс сабын! Ол не мән береді сонда?

– Оны кезінде көрерсіз. Менің оны жанымнан тастамайтынымды білесіз. Ар жағын ойлана беріңіз.

– Түу... Молдақыз-ай... Сенің-ақ жұмбағың бітпеді-ау...

Осы әңгімеден екі күн өте сәскеге жақын Сахи жіберген тағы бір қысық мойын қатпа қара келіп отырғанда Жасекендер де жеткен еді. Ишан отбасы сыйлы қонақтарын қуана қарсы алды, бұл қатпа қараға жақпады. Орта жастағы жаралы қазқтың бұл үймен бұрыннан таныстығы барлығы, оның қасындағы қансағай ірі денелі жас жігіттің көрік, ұзын бойлы келісті пішімі оның танауын қусыра түсті де, сасық күзенше шақ ете қалды.

– Бү не жүріс? Банды емесіңдер ме? Осындай кезде... Тегін емес қой...

– Өзіндікі не жүріс? Не сөз? Жолаушыға, құдайы қонаққа қалай сөйлеуді білмейтін кімсің сен? Үйде бізден бұрын отырғасын амамын құрып тұр. Әйтпесе...

Жасекен әлгіге жиіркене қарады. Анау алған бетінен қайтар емес, жасы үлкенді сыйлау дегенді де ұмыттырды қызғаныштың қызыл иті.

– Не әйтпесе...Тескен тау айдатасың ба? Шалқар мына тұрған жер, милітсе әкеліп, қаматын тастайтын ба осы?

– Өй! Көргенсіз! Құмалағынды дұрыс тастап ал, әуелі! Қасиетсіз! Мен Ленинге он төрт багон балық жіберген Арал үкіметі бастығы Мелетбаев Төлегеннің інісімін. Атым – Жасекен. Бұл елдің көбісі мені біледі. Жанкелдиннің, Рысқұловтың қасында болған адамымы... Сен қусаған жалба тайлақ емес... Әй! Естіп отырсың ба?

Осыдан кейін барып ананың үні өшті, танымаса да ол Жасекен атына қанық еді. Кешегі Шалқар мен Арал арасындағы ақтармен соғыста оның аталған екі азаматқа жол көрсетуші болғанын, тапқырлығын, ізшілдігін бұл ел жыр қылып айтар еді. Қатпа қара шыға

жөнелді. Қымыз ішіп шөл басқан соң, барлығы сыртқа шықты, Сақыпжамал көрінбейді, сірә, отауда отырған болар.

Қыздың сынамаққа қойып отырғанынан хабары жоқ Сейітмағанбет есік алдында жатқан құрықты алып, белдеуге қыстырғаны сол еді, ауыл шу ете қалды. Бұлар бір жұма бұрын Сахи әкеліп қосқан қара бұқаны жеріңгенше арқандап бағып отыр еді, қысық мойын қара әдейі соны босатып жіберіпті. Қазақта мал иесіне тартады – деген сөз бар еді, сол, сірә, рас болар, жас бұқа тура қазандық басында жүрген әйелдер мен балаларға қарай өкіре төніп келеді екен. Ауық-ауық жерде өші бардай топырақты бұрқырата аспанаға атады, бұқаның өкіруі, әйелдер ойбайы мен балалардың жылаған даусынан лезде азан-қазан болған ауыл арасы шаңнан көрінбей кетті. Шалт қимылдаған Сейітмағанбет бұқаның қарсы алдынан шықты, он тоғыздағы жігіт жүген-құрық тимеген шу асауларды бас білдіруімен аты шыққан қарулы болатын, шап беріп бұқаның екі мүйізінен ұстады да, төмен тұқырға бастады, іштей ата-баба аруағына сыйына қимылдап, мойнын бұрап жібергенде бұқа көзі алара бір жағына құлай кетті. Көзді ашып-жұмғаныша болған іске ауыл қайран қалып, «Пәлі, жігітім-ақ екен» десті.

Біраздан соң шайдың дайын болған хабары шықты да, үлкендер үйге кіре бастады. Сақыпжамалдың әріректе беті-қолын жуғанын көрген Сейітмағанбет тілдесіп қалмақ болып солай беттеген, бірақ қыз тез отауға кіріп кетті. Ол қыз жуынған жердегі шәйнекке барып, қолын шайды. Көзі шағыр үстіне қойылған иіс сабынға түсті. Ол қалтасынан беторамалын алды да, иіс сабынды орап, қалтасына салды, «Баяғыда кішкентай бала еді ғой» деп қояды іштей. Өлгіде қыз бөденін анықтап қараған еді, ағасы мақтауын келістірген, айтса – айтқандай бар екен, енді манағы құрықтың да есік алдында жатуы тегін емес екенін сөзді, қыздың иіс сабынды қалдыруы – жігітті ұнатамын деген ишарасы екенін де түсінді.

Дастарханға Сақыпжамалдан басқалар түгел жиналыпты. Жасекен екі күн осында болатындарын айтқан тұста Сейітмағанбет те үйге кірген еді. Осыны күтіп отырғандай қысық мойын қатпа қара да, «Біз батам – өзіммен» деп бетін сипады да, орнынан тұрды, үйден шығып бара жатып: – Екі күннен соң келерміз, – деуді де ұмытқан жоқ.

Үй іші тым-тырыс. Осы тыныштықты Жасекен бұзды. – Не болды, тілдесе алдың ба Жамалмен? Бұл үнсіз басын іззеді.

– Қайдағы тілдескен? Өтірігіне берсе берсін. Бұл Молдақызды көрген де жоқ қой, – деді Масаты.

– Біз асығыстауымыз Ақсер. Балалар қарсы болмаса, құдалық ырымын жасайың, заманның жайы – мынау, адамының сыйқы – анау. Әйтпесе, той жасайтын-ақ шаруа... Бір зобалаң болып тұр ғой ел басында...

– Құдалығы несі? – деп Масаты шыр ете қалды, – Қыз не дейді?

Осы кезде қоныр мақпал үн естілді. – Бастай беріңіз аға. Жамал келісті.

Бұл Сейітмағанбет еді. Жасекен шыдай алмай орнынан қозғалақтап кетті:

– Бөрекелді... Айналайын... Істің сәтін сала ғөр...

– Токта... Болмайды... Молдақыздан сұрайын.

Масаты шыға жөнелді де, сәлден соң қайта оралды. Абдырап тұр.

– Келісіпті... Түсінбеймін... Қай уақытта сөйлесіп үлгіріп жүр бұлар...

Қалған шаруа тез шешілді, қысық мойын қатпа қарадан қауіптенген Ақсер ауылды жинап, ұзату ырымын жасады, түстен кейін қыз жасауын екі түйеге теңдеп, олар жолға шықты, алдыда тізген түйелерді жетелеген Жасекен, екі жас сәл кейіндеу келеді. Осылайша заман тыныш кезінде ишанның Орын-бор шеберлеріне он бес жылқы беріп, өзіне арнайы жасатқан сәуекелесін киген Сақыпжамал күрең жорғамен Аралды бетке алған болатын.

Алдажар ӘБІЛОВ

Соғысқа қалам мен қаруды қатар ұстап қатысқан қазақ ақын-жазушылары аз емес. Олар қалың жұртты жалынды жырларымен, орамды ойларымен қанаттандырып, жауынгерлер рухын көтерді. Солардың бірі менің атам Әбәлі Егізбаев еді. Ел басына күн туған қатерлі шақта атамның сағынышын, туған жерге деген махаббат пен жауды ертерек жеңіп елге оралсақ деген армандарын арқалаған хаттары келіп жатты.

Әбәлі Егізбаев 1907 жылы Қармақшы ауданының бұрынғы 9-ауылында дүниеге келген. Сауатын ауыл молдасынан ашып, 1928-1930 жылдарда Қызылорда қаласында Ғ.Мұратбаев атындағы жеті-жылдық қазақ мектебінде оқуын жалғастырды. Мектепті бітіргеннен соң Қармақшы ауданына келіп комсомол, кеңес, қаржы мекемелерінде қызмет атқарды. 1933 жылдан бастап оқытушылық қызметіне кірісті. «Еңбекші», «Жаңаталап», «Қызылтам» және Ленин атындағы мектептерде оқытушы, мектеп директоры қызметтерін атқарды. Тұрмағанбеттің шәкірті болды.

1938 жылы «халық жауы» деген жаламен ұсталып, қамауға алынды. Ешқандай кінәсі дәлелденбесе де, 1939 жылдың 22 қаңтарында облыстық сот үкімімен 15 жылға сотталды. Қандай қиыншылық болса да мойымай, Отанына деген адалдығын, халқына деген сенімін жоғалтпай, бәрін көтере білді. 1939 жылы 13 тамызда анасы мен әжесіне жазған хатында «Мені ойлап, көп қайғырма! Мен жалғыз ғана жүргенім жоқ. Қызыл ордада жүздің бірі болсам, Қазақстанда мыңның бірімін, Советтер одағында миллионның бірімін. Солармен көрем! Үкімет күйдірмейді, ашады. Тілек тіле!» деп өзінің ақталатынына сендіреді.

Осылайша 1941 жылдың жаз айында ақталып, елге оралып, мектепте ұстаздық қызметін жалғастырды. 1942 жылдың 17 шілдесінде Қармақшы аудандық әскери комиссариаты арқылы майданға аттанды. Тотекі қаласында әскери дайындық курсынан өтіп, Воронеж майданында шайқасқа қатысты. Осы шайқаста ауыр жаракаттанып, госпитальға түседі. Қаламын жанына серік еткен атам госпитальда емделіп жатып, «Жорық жыланда» атты дастанын және басқа да бірнеше өлеңдерін жазды.

Госпитальда алты ай емделіп, қайтадан майданға аттанды. Барабинск қаласында тұрған теміржол батальонына жіберілген. Батальон Орел, Староосколь, Невель қалаларында 1943 жылдың қазан айына дейін болады. 1944 жылы 5 шілдеде Латвия жеріне аттануға бұйрық болғанға дейін теміржол әскери бөлімі құрамында қызмет етті, 1945 жылдың басында Шығыс майданына аттанып, Жапонияға

қарсы соғысқа қатысып, осы жылы қыркүйекте Маньчжурияда қаза тапты.

Атамның Алматы қаласында болған кезде бір жолдасына тапсырып кеткен қойын дәптері көп жыл өткен соң табылды. Сарғайған дәптердің ішінде соңғы хат 1945 жылдың 5 тамызында Амур облысы Полярковск станциясынан жазылған.

«Талаптан, үйрен, ұмтыл, алға талпын!» деп, туған жер мен елді сағынған ыстық сезімін білдірумен қатар, елінің құмы – күміс, тасы – алтын екенін, табиғатының өзін ештеңеге теңестірмейтінін сипаттаған. Елге деген ыстық сезімге қоса жаңа өсіп келе жатқан жастарға алға талпынып өмірдің бигіне шығындар, техниканы меңгергендер деген үгітін қосқан. Сонымен қатар, соғыста жүріп ардақты анасына, жарына, туған жерге, ауыл адамдарына деген сағынышын арқау еткен «Анаға хат», «Ауыл адамдарына», «Ел-халыққа», «Тілек» дейтін өлеңдерін де тебіренбей оқу мүмкін емес.

«Орнында бар оналар» демеуші, әжеміз Қаншай балалары Нағмеділін және Амангелдіні ешкімнен кем қылмай өсіріп, білім берді. Үлкені Нағмеділіннен 8, кішісі Амангелдінен 5 бала және олардан немере-шөберелер бар.

Балалары 1969 жылы «Жазушы» баспасынан «Жауынгер жүрегі», 1996 жылы ҚР ҰҒА-ның «Ғылым» ғылыми-баспа орталығынан «Елімнің сырын еттім жыр», 2007 жылы «Алматы» баспасынан «Майдан хаттары» атты атамның өлеңдер жинағын кітап етіп жарыққа шығарды, халыққа таныстырды. 1987 жылы Қазақстан Жазушылары Одағы басқармасының шешімімен Қармақшы ауданында Әбәлі Егізбаевтың 80 жылдығы, 1997 жылы 90 жылдығы аталып өтті.

2005 жылы әкем Амангелді атамды жерленген Маньчжурияға барып, зиратына ескерткіш қойып, елден апарған топырағын салып, құран бағыштап, тағзым етіп қайтты. Бүгінде Әбәлі Егізбаевтың есімі Қызылорда қаласы мен Қармақшы ауданындағы көшеге, Жосалы кентіндегі №121 орта мектепке беріліп, аудан орталығына бюсті орнатылды.

Жанат ӘБЭДЛИЕВА, майдангер ақынның немересі, облыстық мемлекеттік архивінің басшысы

Білім саласының сардары

Білім саласының ардагері, ұлағатты ұстаз Ерденбек Мұқанов 1942 жылы 4 шілдеде ұстаз отбасында дүниеге келген. 1958 жылы орта мектепті бітіріп, қолына аттестат алған жасөспірім (алдында мамандық) оқу орнын тандау керек болды. Жас түлекті алғашқыда дәрігер мамандығы да қызықтырды, ойланды, таңалды.

Мұғалім мамандығына қызығушылық Қызылорда педагогикалық институтына алып келді. 1964 жылы қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі мамандығы бойынша бітіріп, еңбек жолын Шиели ауданы №154 «Тартоғай» мектебінде бастады. Жас ұстаз педагогикалық оқуларда өзінің жаныналық деген талпынысымен, еңбекқорлығымен таныл-

ды. Мұғалімнің ізденімпаздығын, жалындылығын жас жігерін байқаған білім бөлімінің басшылығы оны 1971 жылы №154 мектептің директорылығына тағайындады. Үміт ақталып, мектеп ұйымының көрсеткіштері, оқушылардың білім сапасы алдыңғы қатарға шықты.

Ерденбек Бектайұлының директорлық карьерасы осылай

басталып, 1971-2008 жылдар аралығында Шиели ауданының №№154, 141, 40, 41 мектептерінде 38 жыл абыроймен қызмет жасады.

Өрине, мектеп директоры болып қырық жылға жуық қызмет атқарған азаматтар жиі кездесе бермейді.

Ереккен мектеп ұжымдарына басшылық жасаған кезеңдерінде

өзінің ізденімпаздығымен, іскерлігімен ерекшеленді. Мектептердің оқу-тәрбие процесі сапалы деңгейге көтеріліп, оқушылар пәндік олимпиадалар мен білім сынақтары бойынша жақсы нәтиже көрсетті.

Өзіне де, өзгеге де талап қоя білетін басшы ұстаздардың білімі мен білігін арттырудың назарда ұстады. Жетістіктің басты кілті осы жерде екенін жақсы түсінді.

Оқу мен еңбек – егіз. Оқушыларға білім бере отырып, еңбекке тәрбиелеуге ерекше көңіл бөлді.

Егемендіктің алғашқы уақытындағы қиындықты, әсіресе білім саласы ерекше сезінді.

Осындай қиын кезеңде №41 мектеп директоры қосалқы шаруашылық ұйымдастырды. Қаз-үйрек өсіріп, қаражат тауып, оны мектепті жабықтауға, мектеп интернатына азық-түлік алуға пайдаланды. Шаруашылыққа қажетті машина, трактор басқа да техникалар жинақталды, база қалыптасты.

Аталған шаруашылық негізінде оқушыларға сапалы еңбек тәрбиесі беріліп, техника тілі үйретілді.

Мектептің бай тәжірибесі

1994 жылы республикалық семинарда өте жақсы бағаланып, республика көлеміне таратылды.

1989 жылы Солтүстік Қазақстанда, 1992 жылы Целиноград облысында «Оқушыларға білім беруді еңбекпен ұштастыру» тақырыбында өткен конференцияда мектеп директоры өз тәжірибесімен бөлісті.

Е.Мұқановтан білім алған мыңдаған түлектер республиканың барлық аймақтарында қызмет атқарып, егемендігіміздің тұғырын нығайтуға өз үлес-терін қосып келеді.

Ұлағатты ұстаз «Еңбек ардагері» төсбелгісімен марапатталған. Шиели ауданының Құрметті азаматы. Өмірлік жолдасы Үрлөй апай да тәжірибелі ұстаз. Қазір қос ұстаз үлкен жанұяның отағасы мен отанасы, бақытты гүмбір кешуде.

Ал Ерденбек Бектайұлы 80-нің сенгіріне шығып, ізбасарлары мен өскелең ұрпаққа ұстаз онегесін дарытып, ел бірлігін сақтауға үлес қосып келеді.

Сәбит ШИЯСОВ, қалалық ардагерлер кеңесінің алқа мүшесі

Хаб

● БӘРЕКЕЛДІ!

Мақсат – Сыр елінің мақтанышы

Ел рухын биік ұстаған Мақсат бауырымды барша Сыр жұртының атынан елеулі жеңіспен құттықтаймын! деген лебізін білдірді.

Биыл он бірінші мәрте жалауын көтерген беделді бәсеке қай балуанға да оңай түскен жоқ. Еліміздің әр өңірінен жиналған үздіктердің әрбірі кілең сайдың тасындай іріктелген мықтылар болатын. Олардың арасынан ақтық сынға дейін іркілмей өтіп, жеңіс тұғырына қадам басу – әрине, әрбір балуанның көздеріне межелі. Мақсат бұл турнирге аянбай дайындық жүргізді. Алматы қаласында бір айға жуық оқу-жаттығу жиынын өткізді. Жеке бапкері Болат Кенесетін ақыл-көзінесіне құлақ түрді. Республикалық турнирге жолдама алған тағы бір қызылордалық балуан Нұрым Сәлімгереев те бар. Оқу-жаттығу жиынын өткізуге облыстық мәдениет және спорт басқармасының басшысы Руслан Рүстемов қолдау көрсеткен болатын.

– Әсем Алауға тәрізінде өткен дайындықтың Мақсатқа көп пайдасы тигенін аңғардым. Ол өзіне сенімді болды. Әрбір белдесуінде салықанды қапынан айныған жоқ. Қарсыласын қапы қалдыратын қолайлы сәтті күтті, онысы әр белдесуде сәтті жүзеге асып жатты. Мәселен, Ерасыл Қажыбаев пен Мұхит Тұрсынов ешкімнің ыңғайына жығыла қоятын жігіттер емес. Сондай-ақ, жас болса да Ерасыл Жаңабас нағыз бабындағы спортшы. Жартылай финалда Ғалымжан Қырықбаев қалай ойын көрсеткенін жанкүйерлер жасы біледі. Қысқасы, Мақсаттың финалға дейінгі барлық қарсыласы осал болған жоқ. Қазақтың нағыз сомбілек, апайтос ерлері.

1-бет

Міне, осылардың ішінен Мақсат мақсатына жетті, – дейді бапкері Болат Кенесетін.

Ақтық бәсекеде қызылордалық балуанға маңғыстаулық Нұрәулет Жарылғапов қарсылас атанды. Ол да осал емес. Шешуші сынға дейін барлық қарсыласын сенімді түрде жеңді.

Финал көп уақытқа созылған жоқ. Ығыты келіп әбжіл әдіс қолданған Мақсат маңғыстаулық балуанның жауырынның жерге тигізді. Осылайша Сыр елінің үкілеп қосқан ұланы «Қазақстан барысы» турнирінің жеңімпазы атанды.

– Шәкіртім талай жарыста топ жарып жүр ғой, бірақ бұл бәсекенің жөні бөлек. Мен Мақсатты бала жасынан білемін. Алғаш күрес залына келген сәтте де көз алдымда. Ол кезде шамамен 10-12 жастағы бала. Әдепкі кезден өзін жаксы қырынан көрсетті. Салмақты, жеңіске деген жігері ерекше. Қазақ күресімен бірге ол дзюдо,

самбомен айналысады. Бүгінге дейін ел біріншілігінде топ жарды. Азия чемпионы атанды. Былтыр «Үздіктердің үздігі» турнирінде чемпион болды. «Әлем барысында» күміс медаль алды. Қысқасы, Мақсаттың «Қазақстан барысы» турнирінде жеңімпаз атануы заңдылық. Әлі де үмітіміз зор, – дейді бапкері Болат толықнысты үнмен.

Жеңімпаздарды марапаттау рәсімінде ҚР Премьер-министрінің орынбасары Ералы Тоғжанов, Нұр-Сұлтан қаласының әкімі Алтай Көлгінов және өзге де азаматтар болды.

Халықаралық турнирде Мақсат Исағабайловқа 25 млн теңге, алтын белбеу мен ауыспалы «алтын тайтұяқ» табысталды. Күміс жүлдегер Нұрәулет Жарылғаповқа 5,5 млн теңге берілсе, қола жүлдегер жамбылдық Ғалымжан Қырықбай 1,8 млн теңге алды.

– Мақсат – отбасында төрт баланың кенжесі. Бала кезі-

нен алғыр, елгезек, шымыр болып өсті. Қармақшыдағы балалар мен жасөспірімдер спорт мектебіндегі күрес үйірмесіне барған сәтін де қолдау білдірдім. Үлкен жетістікке жету үшін тынбай тер төгу қажеттігін айттым. Алғашқы жарысында оқушы портфелін жеңіп алғаны әлі есімде. Содан бері әрдайым жоғары нәтиже көрсетуге күш салып келеді. Мақсаттың Динара, Әсел, Мұхтар есімді бауырлары бар. Олардың ешқайсысы спортқа жоқ. Өзім облыстық мәслихатта қызмет атқарамын, отанасы Роза Қуанбаева халыққа қызмет көрсету орталығында еңбек етеді, – деді балуанның әкесі Аманбай Нұржанов.

Қазір шын мәнінде, бұл шаңырақтың қуанышында ішек жоқ. Бұл қуаныш – Сыр елінің қуанышы, «Қазақстан барысы» деген рухты жетістіктің киелі мекенге жайылған сәулесі іспетті.

Жеңіс құтты болсын!

Жуырда Бахрейн мемлекетінің астана-сы – Манама қаласында өткен жасөспірімдер арасындағы Азия біріншілігінде аралдық Алматысы Болатұлы мен Әмірмұхаммед Кабулов грек-рим күресінен Азия чемпионы атанды.

Аралдық спортшылар Азия чемпионы атанды

№19 Арал ауданының олимпиадалық резервтің мамандандырылған балалар-жасөспірімдер мектебінің спортшылары байрақты бәсекеде ел мерейін тасытты. Жастайынан спортпен айналысқан өрендер құрлықтық додаларн осылайша құр қайтқан жоқ.

Қос балуанның жеңіс тұғырынан көрінуіне Талғат Қожекенов, Бахтияр Төлебаев, Ардақ Танабаров сынды бапкерлер үлес қосты. Сондай-ақ, ел құрамасының аға жаттықтырушысы Алмат Кемісбаевтың да еңбегі зор.

«СБ» ақпарат

Музейдегі бір күнім

Қазақ елінде мақтанш ететін киелі орындар жеткілікті. Атап айтсақ, Қорқыт ата, Арыстан баб, Қожа Ахмет Ясауи, Ибрагим ата, Қарашан ана кесенесі. Осындай қасиет пен тылсымға толы мекендердің ғасырлар бойы сақталып, біз сияқты жастарға мұра болғанына қуанамын.

Алайда кей кезде бұл орындарға бару уақытты және азын аулақ қаражатты қажет етеді. Оның орнына барлығын үнемдеп алысқа ұзамай-ақ өз қаламыз қасиетті мекендерді тануыма мүмкіндік көп. Осы мүмкіндікті маған тағылымы мол, әсері ерекше орын – музей берді.

Маған ғасырлардың куәсі болған жәдігерлерді көру, олардың тарихына үңіліп, дүниетанымымды толықтыру қатты ұнады. Сол себепті де музейге жиі барып тұрамын.

Қызылорда қалалық музейде көптеген іс-шаралар жиі ұйымдастырылып тұрады. Осындай шаралардың бірі әрі бірегейі – «Жас эскурсовод» жобасы жана бастама болды. Өзімді жана қырымынан шыңдауға мүмкіндік берген бұл байқау шарты бойынша келушілерге музейдің бірінші залын таныстыру маған жүктелді. Қуана келістім, себебі бұл – қаламыздың тарихын, батырларымыздың ерлігін, зиялы қауымның елі үшін жасаған еңбегін насихаттайтын зал.

Таныстырылым барысында көрермендер мәдени құндылықтарға толы жәдігерлер туралы деректерді қызыға тыңлады. Өзіме жүктелген міндетті алып шықтым. Байқау қорытындысы бойынша жүлделі 1-орынға ие болдым. «Ұстазы жаксының ұстамы жаксы» демекші, жаксы жетістікке жетуіме ықпал жасаған музей қызметкерлеріне алғысым шексіз.

Музей ой-өрістің кенесіне, ақыл-ойдың дамуына, туған жердің құрметтеуге тәрбиелейді. Сондықтан да ата-бабаларымыз қалған ұлттық құндылықты білу, оларды насихаттау бізге артылған жауапкершілігі мол міндет деп есептеймін.

Қызылорда қаласы тарихы музейінің ұйымдастырған жобаларына сіздерді де қатысуға шақырамын! Өз тәжірибелеріңізді, мүмкіншіліктеріңізді сынауға мұндай игі бастамалардың тигізер шарапаты ерекше.

Жансаы БЕРІКҚЫЗЫ,
қалалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы «Өлкетану» үйірмесінің мүшесі

ХАБАРЛАНДЫРУ

«ПҚКР» АҚ офистік үй-жайларды, жабдықтарды, құрылыс материалдарын және халық тұтынатын тауарларды сақтауға арналған жабық және ашық қойма жайларды жалға береді.

Тиеу-түсіру жұмыстары, вагондарды Белкөл теміржол стансасына сақтауға қою және олардың ілесіп және кеден құжаттарын ресімдеу қызметтері көрсетіледі.

Қойма жайлар «Сығанақ» құрылыс базары аумағындағы өнеркәсіптік аймақтағы «ПҚКР» АҚ МРБ базасында орналасқан. Базада кірме теміржолдар, теміржол тұйығы, маневр жұмыстарын атқаратын тепловоз және жүк көтергіштігі 32 тоннаға дейінгі крандар бар.

Мекенжайы: Мұстафа Шоқай көшесі, 272, «ПҚКР» АҚ, МРБ базасы.
Байланыс телефондары: 8(7242)29-94-28, 29-99-06, 29-91-29.

Газетіміздің келесі саны 9 шілде, сенбі күні шығады.

www.instagram.com/syrboyi_kz

Газет аптасына 3 рет (сейсенбі, бейсенбі, сенбі күндері) шығады.

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркелген. Тіркеу куәлігі №12993-Г, 27.08.2012 ж.

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттеліп, «ASU» баспа үйі» ЖШС сенімгерлік басқаруындағы «Сыр медиа» ЖШС баспаханасында басылды. Тел.: 8/7242/ 40-06-68. Газеттің таралымы бойынша 8/7242/ 70-14-08 телефон нөміріне хабарласуға болады.

Батаның қадір қасиетін, киелі құдіретін атам қазақ «Батадан асқан сөз болмас», «Бата – сөздің атасы» деп бір-ақ қайырган. Қазақтың әрбір игі ісі батамен басталады, батамен аяқталған. Ұлтымыздың үй салу, ұзақ сапарға шығу, отау көтеру, серттеу, жана қонысқа көшу, үйлену, бесікке салу, тұсау кесу, әскер қатарына аттану, ас беру, той жасау, тіпті мал бауыздау сияқты күнделікті тіршіліктегі барша шаралар – батамен басталады. Бұл ықсылым заманнан бері қанына, жанына, санасы мен сүйегіне сіңген, өшпей-өлмей халықпен бірге жасасып келе жатқан, қазақпен бірге мәңгі жасай беретін киелі де қастерлі дәстүр. Егер осы жағдайларда бата берілмесе, істеген ісіміз өз орнын таппай қалуы мүмкін деген ой жан-жүрегімізден әбден орын алған, шынында да солай, оған еш құманыңыз болмасын. Қазақ бар жерде бата болған, бола да берелі. Ассыз дастархан болса да, батасыз дастархан болмаған. Өйткені, бата – ұлтымыздың өшпес мұрасы, іргелі істердің ұйымдастырушысы, санаға дем берушісі. Бата – қазақтың үрдіс-дәстүрлерінің ішіндегі ең қастерлісі, ең қасиеттісі, ең құдіреттісі, еш жоғалмайтын киелісі. Сондықтан, ұлтымыздың игілігі болып саналатын бата беру салтын өзімізден кейінгілерге өз қалпында жаңғыртып жеткізіп, жастар санасына сіңіру – үлкендердің парызы. Себебі, осы заман ұрпағы халқымыздың көп дәстүрін ұмытуда, тіпті тосырқай, менсінбей, мән бермей қарайтындар да табылуда. Бата – ұлтымыздың мәдени мұрасы. Құлдырап, тіпті жоғалып бара жатқан құндылықтарымызды уақыт талабына сай өркендету, насихаттап түсіндіру, үлгі етіп көрсету аға буынға маңызды міндет болып қалып отыр.

Бата – халқымыздың өшпес мұрасы, ұлттық қазынамыз. Сондықтан, мұны кейінгі жастардың, келер ұрпақтың санасына сіңіріп,

жетесіне жеткізіп, көкірегіне құйып, жүрегіне ұялату – біздің, аға ұрпақтың, әкелік те, аталық та, азаматтық та парызымыз. Алдыңғы толқын ағалар осылай етті. Ал біздер осы үдеден шыға алсақ, Құдай біледі, жастарымыздың да жолы ашық, болашағы жарқын ұлттан жиды. Ақ батамен ақ тілек тілеп, мерейімізді тасытып, болашаққа жетелеп, келешекке үміт артып жол сілтеу жастар бойында ұлтын сүйетін, ізгілікті қасиеттерді қастерлейтін, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсете алатын, жан-жағына сүйіспеншілікпен қарай алатын қасиеттерді қалыптастыратыны ақиқат.

Батаның мақсаты – елді елдік, адамдарды достастыру, жұртшылықты бейбітшілікке, тыныштыққа, төзімділікке шақыру, ар алдында, Алла алдында таза болуға үндеу. Бата – алдағы күндерден күтер үмітіміз, мақсатқа жету-

ге жетелейтін жолбасшы тілегіміз, асыл арманымыз, жанымызға шап-пағат-шуақ сөйіп, күш-жігер беріп қанаттандырушымыз, салықал сенім мен жоспарымызды жүйелейтін киелі ұлағат. Бата алған адамның мерейі тасып, көңілі жайланады, іс-шаруасы ілгері жылжыды. Ақ батамен ақ тілек тілеп, мерейімізді тасытып, болашаққа жетелеп, келешекке үміт артып жол сілтеу жастар бойында ұлтын сүйетін, ізгілікті қасиеттерді қастерлейтін, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсете алатын, жан-жағына сүйіспеншілікпен қарай алатын қасиеттерді қалыптастыратыны ақиқат.

Бата – қазақтың бойтұмары. Бата – серт. Бата – ант. Бата бұзыл-

майды. Ұлтымыздың ұғымында да, өмірлік тәжірибеде де бата бұзғандар оның кепілетіне ұшырап, көсеге көгермейді, көкпест өнбейді, өз қылықтары үшін пұшайман болып, өзінен-өзі іріп-шірді. Бата бұзып, серттен тайғандар бай болып, барша мұратына жетпейді, мақсаты орындалмайды. Мұндайлардың талайын көзбен көріп те жүрміз. Анттан айнығандар имансыз деп танылып, ел жұрт алдында қарабет болып, атамекенін тастап кетуге мәжбүр болады.

Халқымызда «баталасқан», «батасын берген», «батасын алған», «батанды бер», «бата бұзған» деген киелі сөздер тектен-текке ғасырлар бойы жалғасып келе жатқан жай гәп емес. Ол

халқымыздың тәу етер пірлі ырымы, жанымызға серік демесушіміз, арғымақ қиялымыз.

Ал «теріс батаның» жөні тіпті бөлек. Қазақта «теріс бата» ең бір күнәһарларға, өрескел қылық көрсеткендерге, халыққа, отбасына шектен тыс қасірет әкеліп, опасыздық жасағандарға, онда да ерекше жағдайларға ғана берілген. Өйткені, халық батаның құдіретінен қорыққан, батаны ерекше қастерлеген, анау-мынау жерге жұмсамаған.

Батаны кім береді? Батаны жасы үлкен, көрсетер үлгісі мен өнегесі мол, айтар ұлағаты көп, өмір тәжірибесі мен көргені де жетерлік, ел-жұрты мен ағайын арасында абыройлы да сыйлы, беделді адамдар береді. Ата-ағалар болмай қалған жерде елге елеулі болып, қадір-қасиетімен, тәлімді ісімен, өнегелі тәрбиесі бар апа-әжелеріміз бата беріп жатса оның еш сөкеттігі жоқ.

Иә, көсеген көтеріп, көк-теп-көркейгін келсе үлкендердің, халықтың ақ батасын алу қаперлерінде жүрсің!

Атамыздың бір батасының жобасы былайша болатын:

Жарықасын жасаған, аман болсын қосағын. Сүркіялар сығалап, оқ атпасын тасадан. Бөле, жиең, немере, көбейе берсін дос-жаран. Дұшпаның бети аулақ боп, болмасының қас адам. Алауыздық, араздық, барымызды жалмаған. Жалғандық пен жамандық, алмасыңшы жағадан. Тату болса ағайын, ырыстың гүлі солмаған. Ағайын-бауыр бірлікте, ұрпағымыз өссін қиналмай. Тілеген осы тілекті, Қабыл еткей бірі Алла-ай!

Оразбай ҚОСАНОВ,
Қызылорда қаласы

www.facebook.com/syrboyi.kz/

Меншік иесі
СЫР МЕДИА

жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

БАС ДИРЕКТОР
Аманжол ОҒАРБАЕВ

қабылдау бөлмесі тел/факс: 8/7242/ 70-00-36, 40-11-10 (1002)

БАС РЕДАКТОР
Қуат ШАРАБИДИНОВ

қабылдау бөлмесі – тел: 8/7242/ 40-02-17, 40-11-10 (1007)

Редакция мекен-жайы: Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4 «А».

e-mail: syrboyi@yandex.kz / www.syrboyi.kz

Таралымы 23429

Тапсырыс №1064

Кезекші редактор Әділжан ҮМБЕТ

Бас редактордың орынбасары – 40-11-10 (1053)
Жауапты хатшы – 70-00-81 (1037)

Бөлімдер:

руханият және ақпарат – 40-11-10 (1039, 1040)
экономика – 40-11-10 (1038, 1033)
әлеумет және саясат – 40-11-10 (1034)
жарнама – 70-00-52, 40-11-10 (1058)
есеп-қисап – 70-00-39, 70-00-38
компьютер орталығы және корректорлар – 40-11-10 (1036, 1035)

Қызылорда облыстық «Сыр бойы» газеті ҚР СТ ISO 9001-2016 (ISO 9001:2015) «Сапа менеджменті жүйелері» талаптарына сәйкес КЗ.4310318.07.03.01178 нөмірімен сертификатталған. Авторларға қаламақы тапсырыс бойынша төленеді, қолжазба өңделеді және қайтарылмайды. Жариялымдар газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді. «АҚ» - ақылы қызмет. Жарнама мазмұнына жарнама беруші жауапты.